

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

**Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи
Верховної Ради України**

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел./факс: 255-49-56 E-mail: k_reglam@rada.gov.ua

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я.І. та іншими (всього 5 підписів) (реєстр. № 10336 від 13.12.2023)

Згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. від 13 лютого 2023 року (електронна картка документа (1408448) Комітет на засіданні 18 грудня 2023 року (протокол № 180) розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я.І. та іншими (всього 5 підписів) (реєстр. № 10336 від 13.12.2023), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам.

Відповідно до положень частин другої та четвертої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» тимчасова слідча комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніше як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення. Термін звіту слідчої комісії визначається Верховною Радою України у постанові про утворення відповідної комісії.

Верховна Рада України заслуховує звіт про діяльність тимчасової слідчої комісії в будь-який час не пізніше встановленого терміну для її діяльності або на вимогу тимчасової слідчої комісії раніше цього терміну, але не більше двох разів за весь термін її діяльності (частина сьома статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Вимоги до висновків щодо роботи тимчасової слідчої комісії, особливості надання тимчасовою слідчою комісією звіту щодо її роботи визначені положеннями статей 21, 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статей 87, 88 Регламенту Верховної Ради України.

Так, результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає в звіті, який повинен містити висновки і пропозиції про факти й обставини, які стали підставами для проведення розслідування; відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується; відомості чи обставини, що не підтвердилися; факти й обставини, які не були перевірені, із зазначенням причин, з яких перевірка не здійснювалася (частина перша статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина перша статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Тимчасова слідча комісія при підготовці висновку щодо кожної встановленої обставини проводить голосування. Результати голосування із зазначенням кількості голосів, поданих «за», «проти», «утримався», наводяться у висновку слідчої комісії. Висновок вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало більше половини членів слідчої комісії від її складу, затвердженого Верховною Радою України. Усі висновки слідчої комісії оформляються письмово і підписуються головою та секретарем слідчої комісії (частина друга статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

У пропозиціях тимчасової слідчої комісії зазначається, яким чином мають бути використані висновки тимчасової слідчої комісії у разі прийняття Верховною Радою України рішення щодо них. Пропозиції тимчасової слідчої комісії викладаються у проекті постанови чи іншого акта Верховної Ради України і вносяться на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України – членами тимчасової слідчої комісії (частина третя статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина друга статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

У статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статті 88 Регламенту Верховної Ради України встановлені вимоги до розгляду Верховною Радою України звіту тимчасової слідчої комісії.

За результатами розгляду висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України може прийняти рішення, зокрема, взяти їх до відома; припинити повноваження тимчасової слідчої комісії, а в разі необхідності вирішити питання щодо, зокрема, направлення матеріалів слідчої комісії до Офісу Генерального прокуратура для їх вивчення та відповідного реагування;

направити висновки слідчої комісії для реагування згідно із законом відповідному органу державної влади, іншому державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі; опублікувати висновки слідчої комісії у газеті «Голос України» з додержанням вимог закону щодо захисту інформації з обмеженим доступом, у тому числі таємної чи іншої охоронюваної законом інформації.

Комітет зазначив, що 13 грудня 2022 року Верховною Радою України було утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів (Постанова Верховної Ради України № 2838-IX) (далі – Тимчасова слідча комісія) та визначено, що строк діяльності Тимчасової слідчої комісії становить один рік з дня її утворення, а також що звіт про виконану роботу комісії має бути заслуханий не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 13 червня 2023 року.

У свою чергу, 26 травня 2023 року, в межах шестимісячного строку, народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я.І. та іншими (всього 8 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про звіт Тимчасової слідчої комісії (реєстр. № 9327), а також, власне, звіт комісії, у додатку до проекту Постанови, які були прийняті та взяті до відома Верховною Радою України 30 травня 2023 року (Постанова Верховної Ради України № 3129-IX). Разом з цим, положеннями пункту 4 цієї Постанови Верховної Ради України передбачено, що звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу має бути заслухано на пленарному засіданні Верховної Ради України до 13 грудня 2023 року.

Так, 13 грудня 2023 року, тобто в останній день строку повноважень Тимчасової слідчої комісії, народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я.І. та іншими (всього 5 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про звіт Тимчасової слідчої комісії (реєстр. № 10336), а також, власне, звіт комісії, у додатку до проекту Постанови.

З огляду на це Комітет зауважив, що Тимчасовою слідчою комісією не враховано позицію Комітету, висловлену ним у Роз'ясненні щодо застосування окремих положень Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (статей 3, 4, 22, 23) та Регламенту Верховної Ради України (статей 85, 86, 87, 88) щодо визначення строку повноважень тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України від 27 червня 2023 року (протокол № 156), в якому Комітет наголошував на тому, що термін подання звіту тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу Верховній Раді України охоплюється строком, протягом якого Верховною Радою України має бути заслухано цей звіт. У свою чергу це вимагає від тимчасової слідчої комісії і

тимчасової спеціальної комісії під час подання звіту про виконану роботу врахування календарного плану роботи сесії Верховної Ради України, а також особливостей організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану, з метою забезпечення розгляду Верховною Радою України звіту про виконану роботу в строк, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії.

Разом з цим Комітет зазначив, що Роз'яснення Комітету було надіслано діючим на момент його надання тимчасовим слідчим комісіям та тимчасовим спеціальним комісіям, у тому числі й Тимчасовій слідчій комісії з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів¹.

Крім цього Комітет звернув увагу на те, що проект Постанови та, відповідно, звіт Тимчасової слідчої комісії подані до Верховної Ради України за підписами п'яти народних депутатів України – членів Тимчасової слідчої комісії, проте, згідно з інформацією, наведеною на стор. 77-80 цього звіту, висновки щодо кожної встановленої обставини були ухвалені шістьма голосами «за», що складає більше половини членів Тимчасової слідчої комісії та відповідає вимогам наведених положень частини другої статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

Щодо змісту проекту Постанови Верховної Ради України (реєстр. № 10336) та звіту Тимчасової слідчої комісії Комітет зауважив таке.

Відповідно до пункту 2 проекту Постанови звіт Тимчасової слідчої комісії має бути направлено до Офісу Генерального прокурора, Бюро економічної безпеки України, Державної податкової служби України, Державної митної служби України, а також Національного антикорупційного бюро України «з метою перевірки викладеної у ньому інформації та вжиття зазначеними органами передбачених законом заходів реагування».

З огляду на наведене, Комітет звернув увагу на необхідність приведення пункту 2 проекту Постанови у відповідність до положень пунктів 1 та 3 частини третьої статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пунктів 1 та 3 частини четвертої статті 88 Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено, що при розгляді висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України в разі необхідності вирішує питання щодо направлення матеріалів тимчасової слідчої комісії Генеральному прокурору для їх вивчення та відповідного реагування, а також направлення висновків тимчасової слідчої комісії для реагування відповідному державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі згідно із законом.

Також Комітет зазначив, що на стор. 10, 12, 22, 25, 26, 33-34, 49, 50, 58, 63, 64, 66 звіту Тимчасової слідчої комісії наведено «рекомендації», підготовлені нею за окремими напрямками роботи.

¹ Лист Комітету від 27 червня 2023 року (електронна картка документа (1237746)).

Враховуючи це та беручи до уваги положення частин першої та третьої статті 21, пункту 3 частини третьої статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пункту 3 частини четвертої статті 88 Регламенту Верховної Ради України, якими передбачено, що звіт тимчасової слідчої комісії повинен містити висновки і пропозиції, а також те, що саме висновки тимчасової слідчої комісії, в разі необхідності, направляються для реагування згідно із законом відповідному органу державної влади, іншому державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі, «рекомендації» розроблені Тимчасовою слідчою комісією мали б бути відображені у її висновках.

Окремо Комітет привернув увагу до положень частини п'ятої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Враховуючи викладене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів», внесений народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я.І. та іншими (всього 5 підписів) (реєстр. № 10336 від 13.12.2023), і прийняв рішення направити його Голові Верховної Ради України та Тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами Бюро економічної безпеки України, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів.

Голова Комітету

С.В. КАЛЬЧЕНКО

